

ZAKON

O UPRAVLJANJU MIGRACIJAMA

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet Zakona

Član 1.

Ovim zakonom uređuje se upravljanje migracijama, načela, organ nadležan za upravljanje migracijama i jedinstveni sistem prikupljanja i razmene podataka u oblasti upravljanja migracijama.

1. Značenje izraza

Član 2.

Osnovni pojmovi, u smislu ovog zakona, imaju sledeće značenje:

1) Migracija je dobrovoljno ili prinudno napuštanje države porekla ili boravka, radi privremenog boravka ili stalnog nastanjenja u Republici Srbiji i dobrovoljno ili prinudno napuštanje Republike Srbije radi privremenog boravka ili stalnog nastanjenja u drugoj državi (spoljna migracija), kao i promena prebivališta unutar teritorije Republike Srbije, odnosno promena mesta boravka unutar teritorije Republike Srbije ukoliko je do promene došlo prinudnim putem (unutrašnja migracija);

2) Imigracija predstavlja spoljnu migraciju u Republiku Srbiju koja traje ili se očekuje da će trajati duže od 12 meseci;

3) Emigracija predstavlja spoljnu migraciju iz Republike Srbije koja traje ili se očekuje da će trajati duže od 12 meseci;

4) Upravljanje migracijama podrazumeva prikupljanje, analizu, obradu, organizovanje, razmenu, čuvanje i zaštitu podataka relevantnih za upravljanje migracijama, utvrđivanje pokazatelja, podataka relevantnih za upravljanje migracijama, uspostavljanje jedinstvenog sistema i drugih mehanizama razmene podataka u oblasti migracija, utvrđivanje i predlaganje ciljeva i prioriteta migracione politike, predlaganje i preduzimanje mera za sprovođenje migracione politike i koordinaciju organa koji obavljaju poslove vezane za upravljanje migracijama, kao doprinosa ostalim zakonom uspostavljenim mehanizmima u oblasti migracija;

5) Jedinstveni sistem je sistem prikupljanja, analize, obrade, organizovanja, razmene, čuvanja i zaštite podataka dobijenih iz informacionih podsistema (baza) podataka koje organi nadležni za pojedine oblasti migracija, u skladu sa zakonom, prikupljaju, obrađuju, koriste, štite i razvijaju u oblasti upravljanja migracijama;

6) Povratnik po osnovu sporazuma o readmisiji je državljanin Republike Srbije za čiji povratak je nadležni organ dao saglasnost po osnovu sporazuma o readmisiji koje je zaključila Republika Srbija.

2. Načela na kojima se zasniva upravljanje migracijama

Načelo poštovanja jedinstva porodice

Član 3.

Mere u oblasti upravljanja migracijama predlažu se i sprovode tako da se očuva jedinstvo porodice, u skladu s potvrđenim međunarodnim ugovorima i zakonom.

Načelo ravnomernog i planskog ekonomskog razvoja upravljanjem migracijama

Član 4.

Upravljanje migracijama sprovodi se tako da se doprinese ravnomernom i planskom ekonomskom razvoju Republike Srbije, uvažavajući strategije i politike ekonomskih razvoja i ekonomskih odnosa sa inostranstvom, mere aktivne politike zapošljavanja, populacione politike i politike u oblasti nauke i obrazovanja, uz jačanje veza sa dijasporom, i integracijom lica kojima je priznato pravo na utočište i reintegracijom povratnika po osnovu sporazuma o readmisiji.

Načelo jačanja veza sa dijasporom i Srbima u regionu

Član 5.

Upravljanje migracijama ostvaruje se poboljšanjem položaja i zaštitom prava i interesa pripadnika dijaspore i Srba u regionu, očuvanjem, jačanjem i ostvarivanjem veza pripadnika dijaspore i Srba u regionu sa Republikom Srbijom.

Načelo poštovanja potvrđenih međunarodnih ugovora i opšteprihvaćenih pravila međunarodnog prava u oblasti migracija

Član 6.

Upravljanje migracijama sprovodi se uz poštovanje potvrđenih međunarodnih ugovora i opšteprihvaćenih pravila međunarodnog prava u oblasti migracija.

II. UPRAVLJANJE MIGRACIJAMA

Komesarijat za izbeglice i migracije

Član 7.

Stručne i druge poslove koji se odnose na upravljanje migracijama utvrđene ovim zakonom i sa njima povezane upravne poslove obavlja Komesarijat za izbeglice i migracije (u daljem tekstu: Komesarijat).

Nadležnost

Član 8.

Komesarijat obavlja poslove koji se odnose na: predlaganje Vladi ciljeva i prioriteta migracione politike; predlaganje Vladi mera radi postizanja pozitivnih efekata zakonitih migracija i suzbijanja nezakonitih migracija; praćenje sprovođenja mera migracione politike; pružanje organima državne uprave, autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave podataka od značaja za izradu strateških dokumenata

iz oblasti migracija, predlaganje projekata iz oblasti upravljanja migracijama iz delokruga svog rada i izradu godišnjeg izveštaja Vladi o stanju u oblasti upravljanja migracijama.

Komesarijat obavlja poslove koji se odnose na: utvrđivanje, predlaganje i preduzimanje mera za integraciju lica kojima je, u skladu sa Zakonom o azilu („Službeni glasnik RS”, broj 109/07 – u daljem tekstu: Zakon o azilu), priznato pravo na utočište; utvrđivanje, predlaganje i preduzimanje mera za reintegraciju povratnika po osnovu sporazuma o readmisiji; poboljšanje uslova života interno raseljenih lica dok su u raseljeništvu; predlaganje programa za razvijanje sistema mera prema porodicama stranaca koji ilegalno borave na teritoriji Republike Srbije i predlaganje programa za podršku dobrovoljnog povratka stranaca koji ilegalno borave na teritoriji Republike Srbije u zemlju njihovog porekla.

Komesarijat obavlja poslove koji se odnose na: prikupljanje, objedinjavanje i analizu podataka i pokazatelja za upravljanje migracijama; izveštavanje o imigraciji i emigraciji; izradu i redovno ažuriranje migracionog profila Republike Srbije; uspostavljanje jedinstvenog sistema za prikupljanje, organizovanje i razmenu podataka; uspostavljanje saradnje sa članovima Evropske migracione mreže; obuku i osposobljavanje lica koja obavljaju poslove od značaja za upravljanje migracijama, staranje o dostupnosti informacija od značaja za migraciona pitanja, kao i druge poslove određene zakonom.

Komesarijat obavlja stručne i administrativno-tehničke poslove za potrebe Komisije za nestala lica koju obrazuje Vlada, i: vodi jedinstvenu evidenciju nestalih lica u oružanim sukobima i u vezi sa oružanim sukobima na prostoru bivše SFRJ od 1991. do 1995. godine i Autonomne pokrajine Kosovo i Metohija od 1998. do 2000. godine; vodi evidenciju o ekshumiranim, identifikovanim i neidentifikovanim posmrtnim ostacima iz pojedinačnih i masovnih grobnica; izdaje potvrde o činjenicama o kojima vodi službene evidencije; vrši isplatu troškova ekshumacije, identifikacije, pogrebne opreme i prevoza posmrtnih ostataka identifikovanih lica do mesta sahrane u Republici Srbiji, odnosno do granice – ukoliko se radi o prekograničnom prenosu posmrtnih ostataka, kao i troškova usluga eksperata sudske medicine ili timova eksperata odgovarajućih ustanova za sudsku medicinu, angažovanih za potrebe rada Komisije za nestala lica; vrši isplatu jednokratne novčane pomoći za troškove sahrane u visini naknade pogrebnih troškova utvrđene zakonom kojim se uređuje penzijsko i invalidsko osiguranje; dodeljuje sredstva za finansiranje programa udruženja porodica nestalih lica u skladu s propisima kojima se uređuje finansiranje programa od javnog interesa koja realizuju udruženja.

Sadržaj i način vođenja evidencija iz stava 4. ovog člana propisuje Komesarijat.

Saradnja sa državnim organima, organizacijama i ustanovama

Član 9.

Za potrebe obavljanja poslova iz svog delokruga Komesarijat sarađuje sa organima državne uprave, organizacijama i ustanovama koje obavljaju delatnost socijalne zaštite, zdravstva, obrazovanja i nauke i udruženjima.

Radi razmene podataka, informacija, iskustva i prakse u oblasti upravljanja migracijama, Komesarijat može ostvarivati međunarodnu saradnju sa nadležnim organima drugih država i sa međunarodnim organizacijama koje se bave pitanjima iz oblasti migracija, u skladu sa zakonom.

Savet za migracije

Član 10.

Radi obavljanja savetodavnih poslova u vezi sa upravljanjem migracijama na teritoriji autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave, nadležni organ u autonomnoj pokrajini i jedinici lokalne samouprave obrazuje pokrajinski, odnosno lokalni savet za migracije (u daljem tekstu: Savet za migracije).

Savet za migracije obavlja poslove koji se odnose na: praćenje i izveštavanje Komesarijata o migracijama na teritoriji autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave; predlaganje programa, mera i planova aktivnosti koje treba preduzeti radi efikasnog upravljanja migracijama na njihovim teritorijama; druge poslove u oblasti upravljanja migracijama, u skladu sa zakonom.

Savet za migracije, čiji se sastav uređuje aktom o njegovom obrazovanju, po pravilu čine predstavnici izvršnog organa jedinice lokalne samouprave (predsednik opštine/gradonačelnik ili član opštinskog/gradskog veća), centra za socijalni rad, policijske uprave, službe za zapošljavanje, poverenik i predstavnik opštinske, odnosno gradske uprave.

Nadležni organ u autonomnoj pokrajini i jedinici lokalne samouprave koji obrazuje Savet za migracije može odlučiti da u njegovom radu, pored predstavnika navedenih u stavu 3. ovog člana, učestvuju i predstavnici ustanova nadležnih za poslove zdravlja i obrazovanja, predstavnik udruženja za pitanja od značaja za oblast migracija i druga lica koja obavljaju poslove od značaja za upravljanje migracijama na teritoriji za koju je nadležan.

Savet za migracije, na zahtev Komesarijata, dostavlja Komesarijatu izveštaj o preduzetim merama i drugim pitanjima iz oblasti upravljanja migracijama na teritoriji za koju je osnovan.

Obuka i osposobljavanje

Član 11.

Licima koja obavljaju poslove od značaja za upravljanje migracijama Komesarijat obezbeđuje obuku i osposobljavanje za obavljanje tih poslova.

Program obuke i osposobljavanja iz stava 1. ovog člana donosi Komesarijat, uz saglasnost Vlade, za period od dve godine.

Sredstva za obuku iz stava 1. ovog člana obezbeđuju se u budžetu Republike Srbije, od donatorstva i iz drugih izvora utvrđenih zakonom i drugim propisima.

III. SMEŠTAJ I INTEGRACIJA

Privremeni smeštaj povratnika po osnovu sporazuma o readmisiji

Član 12.

Povratnicima po osnovu sporazuma o readmisiji, koji nisu u mogućnosti da sebi obezbede smeštaj neposredno po povratku obezbeđuje se privremeni kolektivni smeštaj.

Privremeni kolektivni smeštaj obezbeđuje se u postojećim kolektivnim centrima ili u kolektivnim centrima koji se otvaraju za te potrebe, uz uvažavanje specifičnosti jedinice lokalne samouprave. O otvaranju i zatvaranju kolektivnog centra odlučuje komesar.

Povratnici se smeštaju u kolektivni centar na osnovu uputa Komesarijata, za period do 14 dana, s mogućnošću produženja za lica koja se nalaze u posebnom psihofizičkom stanju (starost, invalidnost i bolest) dok im se ne obezbedi smeštaj u ustanovu socijalne zaštite, kod drugog pružaoca usluge smeštaja ili smeštaj u drugoj porodici.

Povratnicima smeštenim u kolektivnom centru obezbeđuje se ishrana i neophodna odeća i obuća.

Privremeni smeštaj u kolektivnom centru, ishranu i neophodnu odeću i obuću obezbeđuje Komesarijat, sam, ili u saradnji s jedinicom lokalne samouprave ili organizacijom Crvenog krsta ili angažovanjem odgovarajućih pružalaca usluga.

Smeštaj lica kojima je priznato pravo na utočište ili dodeljena supsidijarna zaštita

Član 13.

Licu kojem je, u skladu sa Zakonom o azilu, priznato pravo na utočište ili dodeljena supsidijarna zaštita, prema mogućnostima Republike Srbije, obezbeđuje se stambeni prostor radi privremenog smeštaja.

Stambeni prostor iz stava 1. ovoga člana daje se na korišćenje rešenjem Komesarijata, najduže za period od jedne godine od dana konačnosti rešenja o priznavanju prava na utočište ili dodeli supsidijarne zaštite.

Protiv rešenja Komesarijata iz stava 2. ovoga člana žalba se podnosi Komisiji za rešavanje stambenih potreba izbeglica, u skladu sa Zakonom o izbeglicama („Službeni glasnik RS”, broj 18/92, „Službeni list SRJ”, broj 42/02-SUS i „Službeni glasnik RS”, broj 30/10).

Licu iz stava 1. ovoga člana koje je u posebnom psihofizičkom stanju (starost, invalidnost i bolest), kao i maloletnom licu bez roditeljskog staranja, koje ne može da koristi stambeni prostor iz stava 1. ovog člana, Komesarijat, na osnovu akta centra za socijalni rad, obezbeđuje smeštaj u ustanovi socijalne zaštite kod drugog pružaoca usluge smeštaja ili u drugoj porodici.

Merila za utvrđivanje prioriteta za smeštaj lica kojima je priznato pravo na utočište ili dodeljena supsidijarna zaštita i uslove korišćenja stambenog prostora iz stava 1. ovoga člana utvrđuje Vlada, na predlog Komesarijata.

Troškove korišćenja i održavanja stambenog prostora iz stava 1. ovog člana i troškove smeštaja, ishrane i neophodne odeće i obuće za lica iz stava 4. ovog člana snosi Komesarijat.

Integracija lica kojima je priznato pravo na utočište

Član 14.

Licu kojem je priznato pravo na utočište obezbeđuje se uključivanje u društveni, kulturni i privredni život, u skladu s mogućnostima Republike Srbije.

Način uključivanja u društveni, kulturni i privredni život lica iz stava 1. ovog člana uređuje Vlada, na predlog Komesarijata.

Program podsticaja sprovođenja mera i aktivnosti u lokalnoj samoupravi

Član 15.

Radi podsticaja sprovođenja mera i aktivnosti neophodnih za dostizanje utvrđenih ciljeva iz oblasti upravljanja migracijama u jedinici lokalne samouprave, iz budžeta Republike Srbije mogu se finansirati planovi koje utvrde nadležni organi jedinice lokalne samouprave.

Planovi iz stava 1. ovog člana moraju biti usaglašeni sa strategijom u oblasti upravljanja migracijama, koju donosi Vlada.

Vlada utvrđuje mere i podsticaje, visinu sredstava za podsticaj sprovođenja mera i aktivnosti u jedinicama lokalne samouprave, kriterijume za njihovu raspodelu i kriterijume za učešće jedinica lokalne samouprave u programu podsticaja, na predlog Komesarijata.

JEDINSTVENI SISTEM PRIKUPLJANJA, ORGANIZOVANJA I RAZMENE PODATAKA

Prikupljanje, organizovanje, razmena i zaštita podataka

Član 16.

Radi efikasnog prikupljanja, analiziranja, obrađivanja, organizovanja, razmene, čuvanja i zaštite podataka neophodnih za upravljanje migracijama uspostavlja se jedinstveni sistem prikupljanja, organizovanja i razmene podataka (u daljem tekstu: Jedinstveni sistem).

Prikupljanje, organizovanje i razmena podataka u Jedinstvenom sistemu ostvaruje se međusobnim povezivanjem i umrežavanjem odgovarajućih delova podsistema (baza) podataka organa državne uprave, tako da se formira jedinstven interorganizacijski sistem podataka dostupan svim organima državne uprave koji su uključeni u taj sistem.

Vrstu podataka koji se prikupljaju, analiziraju, obrađuju, organizuju, razmenjuju, čuvaju i štite u Jedinstvenom sistemu, metode, dinamiku i tehnička sredstva koja se u Jedinstvenom sistemu primenjuju utvrđuje Vlada, na predlog Komesarijata.

Zaštita podataka obuhvaćenih Jedinstvenim sistemom ostvaruje se u skladu sa zakonom.

Obaveze organa državne uprave uključenih u Jedinstveni sistem

Član 17.

Podaci iz člana 16. ovog zakona predstavljaju zbir numeričkih podataka o migracijama koji su relevantni za upravljanje migracijama.

Organi državne uprave koji su uključeni u Jedinstveni sistem blagovremeno dostavljaju Komesarijatu podatke za koje je utvrđeno da su neophodni za upravljanje migracijama i preduzimaju mere njihove zaštite; ostvaruju međusobnu saradnju i pružaju obaveštenja o podacima koji su neophodni za rad u oblasti migracija iz svoje nadležnosti, rade na očuvanju i unapređenju Jedinstvenog sistema i drugih mehanizama za sveobuhvatno i konzistentno upravljanje migracijama.

V. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Promena naziva i delokruga Komeserijata za izbeglice

Član 18.

Danom stupanja na snagu ovog zakona Komesarijat za izbeglice obrazovan Zakonom o izbeglicama („Službeni glasnik RS”, broj 18/92, „Službeni list SRJ”, broj 42/02 — SUS i „Službeni glasnik RS”, broj 30/10) nastavlja rad pod nazivom Komesarijat za izbeglice i migracije, u skladu sa delokrugom utvrđenim ovim zakonom i drugim zakonima.

Rok za donošenje propisa

Član 19.

Propisi za sprovođenje ovog zakona doneće se u roku od 12 meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Stupanje na snagu

Član 20.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje Zakona o upravljanju migracijama sadržan je u članu 97. tačka 17. Ustava Republike Srbije prema kome Republika Srbija uređuje i obezbeđuje druge odnose od interesa za Republiku Srbiju, u skladu s Ustavom.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

U Republici Srbiji ne postoji sistematsko i koordinisano praćenje migracionih tokova, niti kontinuirana analiza uticaja migracija na razvoj zemlje, migracionog profila i realizacije prava migranata, time ni mogućnost da se na jedan sveobuhvatan i kontinuiran način prati i upravlja migracijama i koriste potencijali migracija u pravcu ostvarivanja ciljeva i prioriteta migracione politike.

Pravni i institucionalni okvir relevantan za upravljanje migracijama u Republici Srbiji trenutno je podjeljen. Ne postoji jedinstveni, sistemski propis kojim su regulisani osnovni i bitni elementi upravljanja migracijama. Nadležnosti u pomenutoj oblasti podjeljene su među više organa državne uprave, shodno činjenici da oblast upravljanja migracijama obuhvata različite tipove i segmente migracija, različite kategorije migranata i različita pitanja koja su za njih od značaja.

Uviđajući značaj upravljanja migracionim tokovima, potrebu objedinjavanja podataka neophodnih za upravljanje migracijama u okviru jednog organa državne uprave i uspostavljanja funkcionalnog i efikasnog mehanizma za praćenje i upravljanje migracijama, pokazalo se nužnim određivanje organa koji bi objedinjavao i analizirao podatke relevantne za oblast migracija. Takav organ bi, između ostalog, bio nadležan za uspostavljanje jedinstvenog sistema prikupljanja, organizovanja i razmene za ovu oblast značajnih podataka i informacija, saradnju i koordinaciju relevantnih organa državne uprave i preduzimanje drugih aktivnosti neophodnih za utvrđivanje i sprovođenje migracione politike. U tom smislu i Strategija za upravljanje migracijama („Službeni glasnik RS”, broj 59/09) kao strateški cilj utvrđuje „uspostavljanje i primenu mehanizama za sveobuhvatno i konzistentno praćenje migracionih tokova u Republici Srbiji”. Jedan od uslova koje Republika Srbija mora da ispuni u cilju liberalizacije viznog režima jeste uspostavljanje i otpočinjanje sa primenom mehanizama za nadzor migracionih tokova, uz definisanje i redovno ažuriranje migracionog profila Republike Srbije i obrazovanje tela nadležnog za prikupljanje i analizu podataka o poreklu i tokovima migracija. Tačni podaci i statistika potrebni su ne samo radi približavanja standardima Evropske unije, već i radi analize trendova, planiranja i preduzimanja odgovarajućih mera s ciljem upravljanja migracionim tokovima, kao i radi različitih istraživanja. Prateći osnovne pravce Strategije za upravljanje migracijama, Akcioni plan za sprovođenje Strategije za upravljanje migracijama, za period od 2011. do 2012. godine („Službeni glasnik RS”, broj 37/11), između ostalog, u okviru institucionalizacije nadležnosti za prikupljanje i analizu podataka o migracionom obimu i tokovima kao meru predviđa „uređivanje zakonskog okvira za stvaranje uslova za rad Komesarijata za izbeglice kao organa nadležnog za prikupljanje i analizu podataka o obimu i tokovima migracija i praćenje migracionih trendova.”

Shodno tome, jedno od najvažnijih rešenja koje ovaj zakon predviđa je utvrđivanje novih nadležnosti Komesarijata za izbeglice, koje se odnose na oblast upravljanja migracijama i utvrđivanje da Komesarijat za izbeglice ustanovljen Zakonom o izbeglicama nastavlja rad pod nazivom Komesarijat za izbeglice i migracije u skladu sa delokrugom utvrđenim ovim zakonom i drugim zakonima.

Drugo važno rešenje koje uvodi ovaj zakon odnosi se uspostavljanje jedinstvenog sistema prikupljanja, organizovanja i razmene podataka koji su od značaja za upravljanje migracijama. Jedinstvenim sistemom obezbeđuje se razmena podataka između organa državne uprave koji su u okviru svog delokruga nadležni za pojedine segmente migracija. Ovakav jedinstveni sistem zasniva se na mehanizmima saradnje kojima bi se rešili problemi koji proizilaze iz nedovoljno sinhronizovane i koordinirane akcije organa državne uprave uključenih u sistem upravljanja migracijama.

Imajući u vidu brojne izazove koje sa sobom donosi migracija, brojnost pitanja vezanih za različite kategorije migranata, kao i nužnost usklađivanja pravnog okvira sa proširenim pravnim tekovinama Evropske unije u oblasti migracija, ovaj zakon predstavlja odgovor na dosadašnji nedostatak propisa, jedinstva i koordinacije unutar sistema upravljanja migracijama u Republici Srbiji. Kroz određivanje jedinstvenog organa, unifikovanje i integrisanje sistema prikupljanja, organizovanja i razmene podataka i saradnju rada u oblastima od značaja za sprovođenje migracione politike, omogućava se sagledavanje celokupne migracione slike Republike Srbije, usmeravanje migracionih tokova i efekata u željenom pravcu, adekvatno i brzo rešavanje uočenih problema sa kojima se suočavaju pojedine kategorije migranata, saniranje neželjenih posledica određenog tipa migracije, efikasno ostvarivanje ciljeva migracione politike Republike Srbije, jednom rečju – obezbeđuje se sveobuhvatno i kontinuirano upravljanje migracijama.

III. OBJAŠNENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA I POJEDINAČNIH REŠENJA

Uz član 1.

Članom 1. Zakona uređuje se predmet Zakona.

Uz član 2.

Članom 2. Zakona definisani su osnovni pojmovi koji se koriste u Zakonu, i to: migracija, imigracija, emigracija, upravljanje migracijama, jedinstven sistem i povratnik po osnovu sporazuma o readmisiji.

Uz čl. 3, 4, 5 i 6.

Odredbama čl. 3 – 6. Zakona propisana su načela na kojima se zasniva upravljanje migracijama, i to: načelo poštovanja jedinstva porodice, načelo ravnomernog i planskog ekonomskog razvoja kroz upravljanje migracijama, načelo jačanja veza sa dijasporom i Srbima u regionu i načelo poštovanja potvrđenih međunarodnih ugovora i opšteprihvaćenih pravila međunarodnog prava u oblasti migracija.

Uz član 7.

Odredbom člana 7. Zakona propisano je da stručne i druge poslove koji se odnose na upravljanje migracijama i sa njima povezane upravne poslove obavlja Komesarijat za izbeglice i migracije.

Uz član 8.

Odredba člana 8. Zakona uređuje nadležnosti Komesarijata za izbeglice i migracije i propisuje da Komesarijat obavlja poslove koji se odnose na: predlaganje Vladi ciljeva i prioriteta migracione politike; predlaganje Vladi mera i aktivnosti radi podsticanja pozitivnih efekata zakonitih migracija i suzbijanja nezakonitih migracija; praćenje sprovođenja mera migracione politike; pružanje organima državne uprave, autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave podataka od značaja za izradu strateških dokumenata iz oblasti migracija, predlaganje projekata iz oblasti

upravljanja migracijama iz delokruga svog rada i izradu godišnjeg izveštaja Vladi o stanju u oblasti upravljanja migracijama.

Komesarijat obavlja poslove koji se odnose na: definisanje, predlaganje i preduzimanje mera za integraciju lica kojima je, u skladu sa Zakonom o azilu („Službeni glasnik RS”, broj 109/07 – u daljem tekstu: Zakon o azilu), priznato pravo na utočište; definisanje, predlaganje i preduzimanje mera za reintegraciju povratnika po osnovu sporazuma o readmisiji; poboljšanje uslova života interno raseljenih lica dok su u raseljeništvu; predlaganje programa za razvijanje sistema mera prema porodicama stranaca koji ilegalno borave na teritoriji Republike Srbije i predlaganje programa za podršku dobrovoljnog povratka stranaca koji ilegalno borave na teritoriji Republike Srbije u zemlju njihovog porekla.

Komesarijat obavlja poslove koji se odnose na: prikupljanje, objedinjavanje i analizu podataka i pokazatelja za upravljanje migracijama; izveštavanje o imigraciji i emigraciji; izradu i redovno ažuriranje migracionog profila Republike Srbije; uspostavljanje jedinstvenog sistema za prikupljanje, organizovanje i razmenu podataka; uspostavljanje saradnje sa članovima Evropske migracione mreže; obuku i osposobljavanje lica koja obavljaju poslove od značaja za upravljanje migracijama, staranje o dostupnosti informacija od značaja za migraciona pitanja, kao i druge poslove određene zakonom.

Komesarijat obavlja stručne i administrativno-tehničke poslove za potrebe Komisije za nestala lica koju obrazuje Vlada, i: vodi jedinstvenu evidenciju nestalih lica u oružanim sukobima i u vezi sa oružanim sukobima na prostoru bivše SFRJ u periodu od 1991. do 1995. godine i Autonomne Pokrajine Kosovo i Metohija u periodu od 1998. do 2000. godine; vodi evidenciju o ekshumiranim, identifikovanim i neidentifikovanim posmrtnim ostacima iz pojedinačnih i masovnih grobnica; izdaje potvrde o činjenicama o kojima vodi službene evidencije; vrši isplatu troškova ekshumacije, identifikacije, pogrebne opreme i prevoza posmrtnih ostataka identifikovanih lica do mesta sahrane u Republici Srbiji, odnosno do granice – ukoliko se radi o prekograničnom prenosu posmrtnih ostataka, kao i troškova usluga eksperata sudske medicine ili timova eksperata odgovarajućih ustanova za sudsku medicinu, angažovanih za potrebe rada Komisije za nestala lica; vrši isplatu jednokratne novčane pomoći za troškove sahrane u visini naknade pogrebnih troškova utvrđene zakonom kojim se uređuje penzijsko i invalidsko osiguranje; dodjeljuje sredstva za finansiranje programa udruženja porodica nestalih lica u skladu sa propisima kojima se uređuje finansiranje programa od javnog interesa koja realizuju udruženja.

Sadržaj i način vođenja evidencija iz stava 4. ovog člana propisuje Komesarijat.

Uz član 9.

Odredbom člana 9. Zakona predviđeno je da za potrebe obavljanja poslova iz svog delokruga Komesarijat saraduje sa organima državne uprave, organizacijama i ustanovama koje obavljaju delatnost socijalne zaštite, zdravstva, obrazovanja, nauke i udruženjima.

Pored navedenog, predloženim članom predviđeno je da Komesarijat, u cilju razmene podataka, informacija, iskustva i prakse u oblasti upravljanja migracijama, može ostvariti međunarodnu saradnju sa drugim državama i međunarodnim organizacijama koje se bave pitanjima iz oblasti migracija, u skladu sa zakonom.

Uz član 10.

Odredba člana 10. Zakona uređuje da se od strane nadležnog organa u autonomnoj pokrajini i jedinici lokalne samouprave obrazuje savet za migracije, radi

obavljanja savetodavnih poslova koji se odnose na upravljanje migracijama na teritoriji autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave. Savet za migracije obavlja poslove koji se odnose na praćenje i izveštavanje Komesarijata o migracionim kretanjima na teritoriji autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave; predlaganje, programa, mera, planova aktivnosti koje treba preduzeti radi efikasnog upravljanja migracijama na njihovim teritorijama; preduzima druge poslove u oblasti upravljanja migracijama, u skladu sa zakonom.

Takođe, uređuje se i da u sastav Saveta za migracije, koji se uređuje aktom o obrazovanju, ulaze predstavnici izvršnog organa jedinice lokalne samouprave (predsednik opštine/gradonačelnik ili član opštinskog/gradskog veća), centra za socijalni rad, policijske uprave, službe za zapošljavanje, poverenik i predstavnik opštinske, odnosno gradske uprave, s tim da nadležni organ u autonomnoj pokrajini i jedinici lokalne samouprave koji obrazuje Savet za migracije može odlučiti da u radu Saveta za migracije učestvuju i predstavnici ustanove nadležne za poslove zdravlja, obrazovanja, predstavnik udruženja za pitanja od značaja za oblast migracija, kao i druga lica koja obavljaju poslove od značaja za upravljanje migracijama na njihovoj teritoriji.

Predloženim članom propisano je i da Savet za migracije, na zahtev Komesarijata, dostavlja Komesarijatu izveštaj o preduzetim merama i drugim pitanjima iz oblasti upravljanja migracijama na teritoriji za koju je osnovan.

Uz član 11.

Odredbom člana 13. Zakona propisano je da licima koja obavljaju poslove od značaja za upravljanje migracijama Komesarijat obezbeđuje obuku i osposobljavanje za obavljanje poslova u oblasti upravljanja migracijama. Obuke bi se obezbeđivale prvenstveno za službenike koji obavljaju poslove uprave na nivou Republike Srbije i jedinica lokalne samouprave, ali i za lica koja u okviru zdravstva, socijalne zaštite, obrazovanja, zapošljavanja i drugih delatnosti, obavljaju rad od neposrednog značaja za sprovođenje mera i aktivnosti upravljanja migracijama i zaštite prava migranata u saradnji sa nadležnim organima državne uprave.

Program obuke i osposobljavanja donosi Komesarijat, uz saglasnost Vlade, za period od dve godine.

Predloženim članom propisano je da se sredstva za obuku obezbeđuju u budžetu Republike Srbije, od donatorstva i iz drugih izvora utvrđenih zakonom i drugim propisima. Navedenim sredstvima finansirali bi se troškovi organizacije i sprovođenja obuke i osposobljavanja u skladu sa programom, uključujući obezbeđivanje prostora, štampanje informatora, brošura i drugog pratećeg materijala, kao i druge troškove koji nastanu u okviru realizacije usvojenog programa obuke i osposobljavanja.

Uz član 12.

Predloženi član ima za cilj da obezbedi normativni okvir za pružanje pomoći u vidu obezbeđivanja privremenog kolektivnog smeštaja licima koja se smatraju povratnicima po osnovu sporazuma o readmisiji, a koja nisu u mogućnosti da sebi obezbede smeštaj neposredno po povratku po osnovu sporazuma o readmisiji.

Privremeni kolektivni smeštaj obezbeđuje se u kolektivnim centrima u kojima se, pored smeštaja, obezbeđuje i ishrana i neophodna odeća i obuća. Za potrebe obezbeđivanja privremenog kolektivnog smeštaja mogu se otvarati novi kolektivni centri, o čijem otvaranju i zatvaranju odlučuje komesar.

Smeštaj navedenih lica vrši se na osnovu uputa Komesarijata, za period do 14 dana, s mogućnošću produženja za lica koja se nalaze u posebnom psihofizičkom

stanju (stara, invalidna i bolesna lica) do smeštaja u ustanovi socijalne zaštite, drugom obliku socijalne zaštite ili porodici.

Privremeni smeštaj, ishranu i neophodnu odeću i obuću u okviru kolektivnog centra obezbeđuje Komesarijat neposredno, ili u saradnji s jedinicama lokalne samouprave ili organizacijom Crvenog krsta ili angažovanjem odgovarajućih pružalaca usluga.

Uz član 13.

Predloženi član ima za cilj da obezbedi normativni okvir za pružanje pomoći u vidu obezbeđivanja stambenog prostora za privremeni smeštaj licima kojima je priznato pravo na utočište ili dodeljena supsidijarna zaštita u Republici Srbiji. Stambeni prostor daje se na korišćenje rešenjem Komesarijata, najduže za period od jedne godine od dana konačnosti rešenja o priznanju prava na utočište ili dodeli supsidijarne zaštite. O žalbi na rešenje Komesarijata o korišćenju stambenog prostora odlučuje Komisija za rešavanje stambenih potreba izbeglica.

Takođe, predloženim članom, predviđeno je da licima koja zbog psihofizičkog stanja (stara, invalidna i bolesna lica), kao i maloletnim licima bez roditeljskog staranja, koja ne mogu da koriste navedeni stambeni prostor, Komesarijat, na osnovu akta centra za socijalni rad, obezbeđuje smeštaj u ustanovi socijalne zaštite, drugom obliku socijalne zaštite ili porodici.

Merila za utvrđivanje prioriteta za smeštaj lica kojima je priznato pravo na utočište ili dodeljena supsidijarna zaštita i uslove korišćenja navedenog stambenog prostora uređuje Vlada, na predlog Komesarijata.

Troškove korišćenja i održavanja stambenog prostora i troškove smeštaja lica koja zbog psihofizičkog stanja (stara, invalidna i bolesna lica), kao i maloletnih lica bez roditeljskog staranja, koja ne mogu da koriste navedeni stambeni prostor, snosi Komesarijat.

Uz član 14.

Predloženi član ima za cilj da obezbedi integraciju u Republici Srbiji, u smislu uključivanja u društveni, kulturni i privredni život, licima kojima je priznato pravo na utočište,

Način uključivanja u društveni, kulturni i privredni život lica kojima je priznato pravo na utočište u Republici Srbiji uređuje Vlada, na predlog Komesarijata.

Uz član 15.

Odredbom člana 15. propisano je se radi podsticaja aktivnosti neophodnih za sprovođenje ciljeva i mera iz oblasti upravljanja migracijama u jedinici lokalne samouprave, iz budžeta Republike Srbije mogu finansirati planovi koje utvrde nadležni organi jedinice lokalne samouprave, a koji moraju biti usaglašeni sa strategijom u oblasti upravljanja migracijama, koju donosi Vlada.

Naime, u cilju efikasnijeg sprovođenja politika u oblasti migracija jedan od mehanizama da se mere i aktivnosti vezane za oblast upravljanja migracijama, koje se sprovode na nivou autonomne pokrajne i jedinice lokalne samouprave podstaknu, je da se finansiraju sredstvima iz budžeta Republike Srbije. Ovaj mehanizam bi se koristio u slučaju da su jedinice lokalne samouprave dodatno opterećene u vršenju svojih nadležnosti iz oblasti migracija usled povećanog broja migranata na njihovoj teritoriji, ukoliko postoji potreba za dodatnim aktivnostima u cilju ostvarivanja prava migranata zagarantovana međunarodnim konvencijama i ugovorima, a koje je najsvrsishodnije da sprovode jedinice lokalne samouprave, i kada je potrebno da se jedinice lokalne samouprave dodatno ojačaju za vršenje svojih nadležnosti. U tom smislu, stvorena je mogućnost da se, ukoliko se za tim

ukaže potreba, podrži jedinica lokalne samouprave kroz finansiranje projekata koji su usklađeni sa planskim i strateškim dokumentima Republike Srbije.

Propisano je da mere i podsticaje, visinu sredstava za podsticaj aktivnosti u lokalnoj samoupravi, kriterijume za njihovu raspodelu i kriterijume za učešće lokalne samouprave u programu podsticaja, utvrđuje Vlada, na predlog Komesarijata.

Uz član 16.

Imajući u vidu da je za sveobuhvatno i kontinuirano praćenje i upravljanje migracijama neophodno uspostaviti sistem efikasnog i operativnog prikupljanja, analiziranja, obrađivanja, organizovanja, razmene, čuvanja i zaštite podataka neophodnih za upravljanje migracijama, predloženim članom 16. Zakona predviđeno je uspostavljanje jedinstvenog sistema prikupljanja, organizovanja i razmene podataka.

Prikupljanje, organizovanje i razmena podataka u okviru Jedinstvenog sistema ostvaruje se kroz međusobno povezivanje i umrežavanje odgovarajućih delova podsistema (baza) podataka organa državne uprave, tako da se formira jedinstven interorganizacijski sistem podataka i informacija dostupan svim, ovim sistemom, povezanim organima državne uprave.

Vrstu podataka koje se prikupljaju, analiziraju, obrađuju, organizuju, razmenjuju, čuvaju i štite u okviru Jedinstvenog sistema, metode, dinamiku i tehnička sredstva koja se u Jedinstvenom sistemu primenjuju utvrđuje Vlada, na predlog Komesarijata.

Zaštita podataka obuhvaćenih Jedinstvenim sistemom ostvaruje se u skladu sa zakonom.

Uz član 17.

Odredbom člana 17. propisano je da podaci iz člana 16. ovog zakona predstavljaju zbir numeričkih podataka o migracijama i informacije relevantne za upravljanje migracijama.

Pored navedenog, predloženim članom predviđeno je da organi državne uprave koji su uključeni u Jedinstveni sistem blagovremeno dostavljaju Komesarijatu podatke za koje je utvrđeno da su neophodni za upravljanje migracijama i preduzimaju mere njihove zaštite, ostvaruju međusobnu saradnju i koordinaciju rada, međusobno pružaju obaveštenja o podacima koji su neophodni za rad u oblasti migracija za koji su oni nadležni i rade na očuvanju i unapređenju zakonom uspostavljenog Jedinstvenog sistema i drugih mehanizama za sveobuhvatno i konzistentno upravljanje migracijama.

Uz član 18.

U prelaznim i završnim odredbama, predviđeno je da danom stupanja na snagu ovog zakona Komesarijat za izbeglice ustanovljen Zakonom o izbeglicama („Službeni glasnik RS”, broj 18/92, „Službeni list SRJ”, broj 42/02 — SUS i „Službeni glasnik RS”, broj 30/10) nastavlja rad pod nazivom Komesarijat za izbeglice i migracije, u skladu sa delokrugom utvrđenim ovim i drugim zakonima.

Odredbom člana 19. Zakona predviđeno je da će se podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona doneti u roku od 12 meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona, a odredbom člana 20. uređeno je stupanje na snagu ovog zakona.

IV. PROCENA FINANSIJSKIH SREDSTVA POTREBNIH ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona, u delu koji se odnosi na smeštaj lica kojima je priznato pravo na utočište ili dodeljena supsidijama zaštita sredstva su planirana, a prema broju do sada usvojenih zahteva za azil, procenjuje se da je potrebno obezbediti dodatna sredstva u iznosu od 2.000.000, 00 dinara, na godišnjem nivou.

Za sprovođenje ovog zakona, u delu koji se odnosi na obuku lica koja obavljaju poslove od značaja za upravljanje migracijama, procenjuje se da je potrebno obezbediti dodatna sredstva u iznosu od 500.000, 00 dinara, na godišnjem nivou.

Za sprovođenje ostalih poslova utvrđenih ovim zakonom neće biti potrebna dodatna sredstva u budžetu.

V. PREDLOG DA SE ZAKON DONESE PO HITNOM POSTUPKU

U skladu sa članom 167. Poslovnika Narodne skupštine predlaže se da se Zakon o upravljanju migracijama donese po hitnom postupku da bi se sprečile štetne posledice dolaska povećanog broja migranata u Republiku Srbiju, obezbedilo ostvarivanje prava lica kojima je priznato pravo na međunarodnu zaštitu i povratnika po osnovu sporazuma o readmisiji, kao i protok informacija i razumevanje problema u javnosti koja u ovom trenutku ima izuzetno negativan stav prema određenim migrantskim grupama.